

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NR. 1
JAN.
1972

RYVANGEN, JULEAFTEN 1971

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HOJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, 8700 Horsens.

Henvendelse ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, 2400 København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men i øvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øget aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. - Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var blevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande - og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand:: Konsul. advokat Kaj V. Dahl, Borgergade 23B, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 39 91

Næstformand:: General Fl. B. Larsen, Bruxelles, Belgien.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Sten Hansen, St. Kannikestræde 10,
1169 København K. Tlf. (01) 11 65 55.

Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109,
2400 København NV. Tlf. skolen 10 54 21, privat 10 41 28.

Politiasistent S. Julsgaard Larsen, Boeslundevej 1, 2700 København, Brønshøj
Tlf. (01) 71 72 72.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skredrædmester Jacob Brandt,
Ørnevej 63,

2400 København NV. Tlf. (01) 34 95 60

Afdelingschef, civilingeniør
Mogens Dyre, Gildbækhus,
6430 Gildbro pr. Nordborg
Tlf. (044) 5 12 32

Overpostbud E. Holger Grome,
Tårnby Torv 24, 2770 Kastrup
Tlf. (01) 50 33 86

Alberti Hansen, Arildsgård 41,
2700 Kbh. Brønshøj. Tlf. Bella 3162

Bankprokurist Olav Holst, Bengtasevej 6,
2900 Hellerup. Tlf. HE 7780.

Rektor Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Århus V. Tlf. (06) 15 48 05

Direktør G. Jespersen,
Herning Klædefabrik, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 11 84

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
5200 Odense V. Tlf. (09) 12 66 03

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, 8000 Århus C
Tlf. (06) 27 04 28

Arkitekt Ove Chr. Lembcke,
Brødregade 19, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 51 30

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, 8000 Århus C.
Tlf. (06) 13 57 23

Førstelærer P. E. Mahler, Fåborgvej 5,
5631 Ebberup. Tlf. (09) 74 12 15

Dr. Børge Næsted, Hviding st.
pr. 6760 Ribe. Tlf. (05) 44 53 33

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
9000 Hasseris, Ålborg. Tlf. (08) 18 04 51

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestræde 1, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 05 33

Fhv. justitsminister Knud Thstrup,
Folketinget, Kbh. K.

Bladet »PIGTRÅD«

Organ for og udgivet af Kamme-
raternes Hjælpefond. Udkommer
med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonne-
ment benyttes girokonto
nr. 780.

ANNONCER:

Ekspedition, abonnements- og
annonce-afdeling: Grenågade 14,
2100 København Ø. TRIA 888
(kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for an-
noncer benyttes girokonto
nr. 5 55 38.

Eventuelle fejl i besørgelsen af
bladet rettes lettest og hurtigst
ved henvendelse til udleverings-
postkontoret.

REDAKTION:

Ansvarshavende redaktør:
skoleinspektør Johs. Fosmark,
Frederiksborgvej 109,
2400 København NV.
Skolen: 10 54 21. Privat 10 41 28.

TRYK:

publishers

publishers press offset printers
nørre farimagsgade 65, 1364 københavn k.
(01) 12 45 11

INDHOLD

Juleaften i Mindelunden . . .	223
Søgte selv optagelse i	
den danske hær	225
Til folketingets medlemmer .	227
Forslag til nye love	229
Ferie på Kegnæs	223
Billedbog om Neuengamme .	233
Ny forening ønskes stiftet .	239
Runde dage	240
Dagbogsblade	240

JULEAFTEN I MINDELUNDEN

Aktuel tale om jernbanesabotagens betydning — og hjælpen til erhvervshæmmede.

Det var atter i år oberstløjtnant Børge Jensen, der førte ordet i Ryvangen ved juleaftens mindehøjtidelighed.

Børge Jensen lod sin korte tale kredse om to aktuelle emner, nemlig Trommers doktordisputats om jernbanesabotagen og hjælpen til besættelsestidens ofre.

Han sagde bl.a.:

— Vi, der fik lov at blive og at komme her juleaften, vi er glade for at kunne møde gamle venner og kammerater fra dengang, men det er jo også en kendsgerning, at vi bliver færre og færre, der er hvert år nogle, vi savner, eller hvad der er næsten lige så slemt, vi møder nogle af dem fra dengang, som man kan se på, at de har det ondt.

I året 1969 var der 146 af vore kammerater, der på grund af eftervirkninger fra deres deltagelse i modstandsbevægelsen eller på grund af lidelser, som de pådrog sig under deres ophold i koncentrationslejre, blev så syge, at de måtte betragtes som invalider.

I 1970 var det tilsvarende tal 310, altså en fordobling, og i indeværende år, 26 år efter befrielsen, er tallet foreløbigt 650. Dette tal vil stige for hvert eneste år, stærkere og stærkere.

I bjergprædikenen siger Jesus:

Beder, så skal Eder gives,
søger, så skulle I finde,

banker på, så skal der lukkes op for Eder.

På mine syge kammeraters vegne banker jeg på alle de døre, bag hvilke der er myndigheder eller personer, der kan hjælpe, og jeg beder alle: HJÆLP DEM! HJÆLP DEM, FØR DET ER FOR SENT!

Der er flere og flere af vore kammerater, der dør, inden deres sag om invalidepension er færdigbehandlet. Det betyder også, at de går væk uden at vide, om der vil blive sørget for deres efterladte.

Vi kan ikke standse lidelsens tog

Vi kan intet gøre ved det. De er passagerer i et tog, et lidelsens tog, som vi ikke kan standse. Ja, vi kan ikke engang forsinke det. Det kører stærkere og stærkere, og det bliver tungere og tungere. De ved godt, at de skal dø, men kan vi da ikke gøre noget, for at den sidste mil bliver menneskeværdig? Derfor appellerer jeg: HJÆLP DEM!

Det kan også godt gøre lidt ondt, når mennesker, der stadig savner deres kære, eller mennesker, som i dag er syge på grund af deres deltagelse i sabotagearbejdet under krigen, nu læser og hører, at det, som de gjorde dengang, hvor de forsøgte at standse de tyske tog, det får de nu at vide, ingen eller kun ringe militær betydning har haft.

Man kan i dag ved et skrivebord med regnestok eller logaritmetabel bevise, at det var uvæsentlige forsinkelser, som disse mennesker opnåede trods deres ofre. Så kan man jo spørge: Uvæsentlig i forhold til hvad? Og svaret må så lyde: I forhold til den tyske planlægning.

Jeg har set en anden opgørelse over en tysk operation, hvor tyskerne meldte, at de havde haft et tab på 600 mand. Af divisionernes tabslister fremgik det imidlertid, at tabet havde været

1.400 mand. Hvorhen da denne forskel? Jo, tyskerne havde påregnet, at det ville koste dem 800 mand at gennemføre operationen. Den kostede dem imidlertid 1.400 mand, og det gjorde de altså op til at de havde et tab på 600, nemlig i forhold til deres planlægning.

Det er det samme, der sker nu. De tyske transportplanlæggere, de tyske jernbanemyndigheder i Danmark vidste udmærket, hvilken effekt den danske jernbanesabotage havde, og de havde derfor i deres transportplaner indregnet den forsinkelse, som sabotagegen kunne give. Det er denne tilpassede køreplan, man nu vil bruge som bevis for, at jernbanesabotagen ingen militær betydning havde for de tyske transporter.

Det kunne nytte

Man skulle prøve engang at spørge en af de mange toggidsler, og der står flere her i aften, som lænkede sad i de kolde, mørke vogne lige bag ved lokomotivet for at forhindre, at modstandsbevægelsen sprængte toget. Prøv at spørge, hvor mange gange de holdt stille på strækningen eller ved en station, fordi sporet var sprængt.

Og prøv at spørge de modstandsfolk, der havde andre opgaver end jernbanesabotagen, og som ned igennem hele Jylland så de tyske militærtransporter holde stille, fyldt med kampvogne, artilleri og lastbiler, og uvirksomme tyske soldater, fordi sporet var sprængt, prøv at spørge dem, hvilken inspiration det var for dem.

Jo, det kunne nytte noget, og derfor blev det gjort.

Lige hernede i den forreste række af grave ligger en af mine jernbanekammerater. Ole blev 22 år og 10 dage gammel. 14 dage før kapitulationen den 19. april 1945 skød tyskerne ham og andre 8 jernbanesabotører, Taulov

HADSTEN HØJSKOLE

HADSTEN

Fa. Bådth & Winters Eftf. A/S
Søtorvet
Tlf. 14 71 00

N. TØRRING ^{A/S}/_S

CIGARFABRIK

KØBENHAVN—ODENSE

gruppen og Fredericia-gruppen. Tyskerne henrettede dem, fordi de frygtede dem, fordi de var bange for, at det, som disse mennesker havde gjort, og det, som disse mennesker ville gøre, ville betyde en forsinkelse af den tyske krigsmaskine.

Det kunne nytte noget, og derfor blev det gjort.

En indsats kan ikke måles i kilometer og minutter

Man skal ikke, og man kan ikke måle en modstandsbevægelses indsats i

kilometer eller minutter. Den skal bedømmes efter den styrke og den kraft, den havde, og efter den betydning, som den får for landets historie igennem eksemplets magt.

Alle I, der står her i aften, lyt, lyt! Fra hver enkelt af gravene her lyder en stemme, der rejser sig og forener sig med stemmerne fra alle gravene spredt ud over det ganske land: VI KUNNE, FORDI VI VILLE!

VI VED, AT FJELD KAN SPRÆNGES OG TVINGES KAN EN ELV, MEN ALDRIG KAN ET FOLK FORGÅ SOM IKKE VIL DET SELV.

TRAK FRINUMMER, MEN SØGTE SÅ SELV OPTAGELSE I DEN DANSKE HÆR

ALEX BINNEBALLE, EN AF NEUENGAMMEFORENINGENS SKABERE, RUNDER DE 50 OG FORTÆLLER OM ARKIV-ARBEJDE OG HISTORISK FORSKNING.

Alex Binneballe,

Lørdag den 12. februar fylder civil-overpolitibetjent Alex Th. Binneballe, Tåstrup, 50 år.

Binneballe er formand for Gestapofangernes Sjællands-afdeling. I al stilfærdighed røgter han ved siden heraf et arbejde, der kræver ganske specielle evner og en overordentlig stor udholdenhed og tålmodighed, nemlig at opbygge og vogte Neuengamme-arkivet i Danmark. Dette arbejde har desuden

påført ham arbejdet som leder af foreningens medlemskontakt.

Binneballe er københavnervest, men han kender også landet vest for Valby Bakke, idet han har været ansat som politimand i Jylland i 7 år.

Da han kom på session, oplevede han at trække frinummer, men da han var meget optaget af forsvarstanken, indsendte han ansøgning om tilladelse til at blive soldat. Da vi oplevede den 29. august 1943 var han i kamp og blev såret. Han kom til behandling på Nyborg Sygehus, blev interneret i Nyborg og senere i Kerteminde.

Godt 25 år som politimand

Han fik tilbud om ansættelse indenfor fængselsvæsenet, men blev dog politimand. Efter befrielsen blev han genindkaldt. I 1969 kunne han fejre 25-års jubilæum som politimand, og han har gennem årene prøvet alle former for politimandens arbejde. Nu udfører han arbejdet som civiloverbetjent og arbejder dagen igennem med familieretslige sager.

Binneballe blev arresteret af Schalburg-folk den 25. oktober 1944 i den

aktion, som fabrikant Chr.V. Hansen omtalte i Pigtråd for december. Binneballe var den ene af de 4 omtalte politifolk, der opholdt sig på fabrikken Sønderstrup. Vejen gik så over Ringsted, Vestre Fængsels tyske afdeling til Frøslev og Neuengamme, hvorfra han kom i en transport til Dalum-lejren, der ligger ikke så langt fra Versen-lejren. Her var den berygtede Hans Griem kommandant. Hjemturen gik over Frøslev og Sverige.

I årene, der er gået siden, har historisk forskning taget meget af Binneballes fritid. Han har gravet meget for Nationalmuseet, og det var en overgang meningen, at han skulle overgå helt til arkæologisk arbejde, men der opstod vanskeligheder ved at få tjenesten i politiet overført til anciennitet indenfor Nationalmuseet, så det historiske forblev hobbyarbejde.

Det kan nævnes, at han har gravet ved Ginderslev Klosterkirke, og da drøftelserne gik højt, om doktor Viggo Starckes oldemors tante måske var blevet levende begravet, kom Binneballes udgravningsarbejde på den københavnske kirkegård til at spille en stor rolle.

Forskning af adelsslægter

Binneballe har vist betydelig interesse og afsløret usædvanlig flair for slægtsforskning og har flere gange spillet ind i drøftelser af adelsslægters stamtavler. En af hans kilder er den danske adels årbog. Han har årbogen i så stort et antal bind, at den fylder flere meter reol.

Hans betydelige historiske dygtighed er kommet Neuengamme-foreningen tilgode, og han har i særlig grad helliget sig Neuengamme-lejrens forhold, men der er dog een ting, der interesserer ham mere end sten og bygningsværker, og det er menneskene. Han søger at favne alle Neuengamme-lejrens ca. 4.800 danske ex-fanger. Mest af alt holder han af personskildringen, og han siger det på denne måde: "Når man fortæller, at der omkom 6 millioner i Auschwitz, kalder tyskerne det statistik, men fortæller man Anne Franks livsskæbne, skærer det alle dybt i hjertet".

Murermester Karl Bach Rasmussen
Vinkelvej 6
3540 Lyngø

Købmand H. Sørensen
Mjølnersvej 1 A
3000 Helsingør

Lipperts Hotel
Køgevej 71 – Tåstrup
Tlf.: (01) 99 00 14

Mørks Skole
3400 Hillerød

Malermester Kaj Petersen
Gammelgårdsvej 20
3520 Farum

Hilsen fra
Køge Kommune

Gustav Svendsen & Sønner
Vognmænd
Birkehavevej 1
3100 Hornbæk

Lumatic Belsyning
Egeskovvej 3
2660 Brøndby Strand

World Tourist Rejsebureau
Lyngby Torv 5
280 Lyngby
Tlf. (01) 87 23 13

HAVEMØBLER
Flet- og raftehegn
Skilte med gotisk skrift på bestilling
Bestilling modtages gerne for senere levering
Åben for salg kun hverdage kl. 8-17
SEDEN ENNGAARD
Mindelundsvej 56 – Seden – Tlf. 12 18 39

Arkivet for Neuengamme viderebygges dag for dag

I Binneballes samling er der et meget stort antal bind om KZ-lejre overalt i Tyskland, men i særlig grad samler han på dokumenter om Neuengamme. Han har Glienckes 7-binds forarbejde til Dødebogen. Han har betydelige dele af Neuengamme-processen. Den medførte 10 dødsdomme over folk fra hovedlejren. Han har en masse transportlister og et væld af fotos, især af fangekammerater, taget af tyskerne i lejrene. I mange tilfælde er det originalerne, i andre tilfælde affotograferinger.

Har man selv oplevet at sidde inde med en del materiale, akter o.l. vil man vide, at de kan være af stor værdi, men dette gælder især, hvis materialet er ført i kartotek, og det er Binneballes materiale. Det er derfor ikke mærkeligt, at han flere gange har kunnet hjælpe i retssager, også overfor tyskerne.

Et kartotek kan være gavnligt

I vor samtale i hjemmet i Tåstrup fortæller Binneballe som eksempel på pudsigheder om folk, der har søgt optagelse i Neuengamme-foreningen og har henvist til, at de havde været

indespærret i lejren. I nogle tilfælde er det blevet afslag, da man måtte fastslå, at den pågældende aldrig havde været i lejren.

Binneballe er mærket af deltagelsen i frihedskampen. Først illegaliteten, senere deportationen og senere igen eftervirkningerne. Han er derfor blevet karakteriseret som 50% invalid, og har derfor også fået nedsat arbejdstid.

Fritiden sparer han sammen og tager så ud til konferencer med tidligere fanger, der søger at få del i lovens bestemmelser for skadelidte fra besættelsestiden. Derfor er han snart i Tåstrup, snart andetsteds i landet.

Medlem af et Neuengamme-team

I en årrække havde vi ikke nogen fangeforening, der bar Neuengammes navn. Den blev først dannet i 1962 vel især med henblik på at skabe monumentet for Neuengamme-lejrens tusinder af ofre. Men dette arbejde bevirkede også, at en kreds af handlekraftige og samarbejdsvillige fandt hinanden. De har siden udgjort et team, der udfører et dygtigt, ja næsten beundringsværdigt, arbejde. Alex Binneballe er med i dette team, og det må siges, at han pynter i buketten.

Johannes Fosmark

Dachau-klubben

Dachau-klubben fejrer den 21. februar

sin 25-årige beståen ved en reception på Frihedsmuseet.

til besættelsestidens ofre. (Vedlægges). Den 15. februar fik vi da også et svar fra ministeren, der i juni resulterede i et møde med repræsentanter for vore organisationer. Vi fik en venlig modtagelse og et løfte fra ministeren om, at ministeriet ville se meget seriøst på vore forslag.

Vore faldne kammeraters enker, deres børn og vore invaliderede og syge kammerater har imidlertid, medens Folketinget holdt sommerferie og medens valget skulle gennemføres, måttet vente på, at deres økonomiske forhold blev forbedret.

For et år siden fejrede vi 25 års dagen for Danmarks befrielse. Det var vort håb, at vi ikke skulle gå ud af 25året, uden at erstatningsloven var ændret således, at den svarede til 70'ernes krav og vilkår. Fra Folketingets talerstol fik vi i oktober 1970 af socialministeren tilsagn om, at ministeriet ville se på en revision af loven på grundlag af de ønsker, der ville blive fremsat fra modstandsbevægelsens organisationer. Et udvalg, repræsenterende samtlige fange- og modstandsorganisationer, har siden udarbejdet et forslag, der som tidligere anført den 5. februar i år blev tilsendt socialministeren.

Vi skal derfor nu på alle tidligere modstandsfolks vegne opfordre det nye Folketing til som een af sine første opgaver at ændre erstatningsloven på grundlag af vore ændringsforslag.

Til Folketingets orientering fremsender vi det forslag, som vi tidligere har tilsendt socialministeren.

Vi håber på Tingets positive og hurtige behandling.

Redaktionen

TIL FOLKETINGETS MEDLEMMER

Det ny Folketing skal nu i gang med de mange opgaver, der har ligget og ventet – først grundet på Folketingets sommerferie, og sidst som følge af valget.

Nedenstående organisationer, der har deres rod i den danske friheds-

kamp, har gentagne gange henvendt sig til såvel Folketinget som til Socialministeriet for at få ajourført og forbedret levevilkårene for frihedskampens ofre. Så sent som den 5. februar i år fremsendte vi socialministeren et forslag til ændring af loven om erstatning

Kæmpemæssigt grankors

Også til denne jul rejstes der foran Århus Domkirke et kæmpemæssigt grankors til minde om besættelsestidens faldne. Det første kors rejstes til julen 1945, og siden er den smukke tradition blevet holdt i hævd. Det var projektorbelyst i de mørke timer.

MOTOR COMPAGNI
Thorkild Sørensen
Næstvedvej 76 — Skælskør

LUNO MØBLER
Volden 6 - Århus

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**

VÆRN OM NATUREN!

BECH's HOTEL
Tarm

I. JENSEN
SORØ

NIELS DØSSING
Tømrer- og snedkerforretning
Hem pr. Skive

WAIDTLØW & HANSEN
Kongens Nytorv 21 — Kbh. K.

**Støt kammeraternes hjælpefonds
arbejde!**

ADVOKATFIRMAET THUESEN & BØDKER

6700 ESBJERG . KONGENSGADE 58 . TELEFON (05) 12 54 55* . GIRO 3 62 94
EJENDOMSADMINISTRATIONEN (05) 12 53 42

KONTORTID 9-16. (LØRDAG LUKKET)

Til Socialministeren

I 25-året for Danmarks befrielse har en række af de foreninger og organisationer, der er opstået af den danske modstandsbevægelse, set det som sin opgave at sikre modstandskampens ofre den fortsatte hjælp og støtte, der er nødvendig for at give de hårdtrampede ofre en tryk tilværelse, samt garantere deres børn en god uddannelse. De nævnte foreninger og organisationer har derfor i 25-året for befrielsen nedsat en komité, der har haft til opgave at fremkomme med forslag til en revision af de gældende erstatningslove for besættelsens ofre, med det formål at tilpasse lovene de nuværende forhold og krav.

Nedennævnte foreninger og organisationer tillader sig herved efter afslutningen af ovennævnte komités arbejde at henstille til socialministeren, at der i Folketinget fremsættes forslag til lov om ændring af lov nr. 475 af 1. oktober 1945 om erstatning til besættelsestidens ofre med senere ændringer i overensstemmelse med vedlagte forslag. Dette forslag er i princippet godkendt af samtlige foreninger og organisationer på et møde i København lørdag den 23. januar 1971.

Vi har med tilfredshed bemærket socialministerens udtalelser i Folketinget den 14. maj 1970 og 2. juni 1970 om, at der vil blive set med stor velvilje på et eventuelt forslag fra os.

Vi er taknemmelige for de fremskridt, der skete ved gennemførelsen af lov nr. 290 af 18. juni 1969 om ændring af erstatningsloven. Efter at loven nu har været i kraft i mere end 1 år, mener vi at kunne konstatere, at forventningerne til denne lov i væsentligt omfang er indfriet. Der har dog på flere punkter vist sig skævheder, som vi finder det rimeligt at få rettet. Endvidere stiller vi forslag om ændringer, der efter vor opfattelse ikke skulle kræve lovændringer, men som kan ordnes administrativt. Det er vor opfattelse, at vore forslag ikke vil belaste statsbudgettet i væsentlig grad. Under den i vore bemærkninger til forslagene nævnte forudsætning med hensyn til administrationen af loven mener vi, at der med de nu foreslåede ændringer vil blive tale om en lov, der kan imødekomme vore rimelige ønsker.

Det skal tilføjes, at vi i givet fald er indforstået med at supplere vore bemærkninger under en personlig drøftelse.

*Frihedskampens Veteraner
Den Danske Brigadeforening
De Allieredes Danske Våbenfæller
»Den 16.«*

*Udvalget af tidligere Fanger og
Modstandsfolk
Modstandsbevægelsens Veteranklub
Frit Danmark
Amalienborgklubben
Studenternes Efterretningstjeneste
Holger Danske
BOPA*

*Sammenslutningen af danske Fanger fra
Frihedskampen 1940-45
Landsforeningen Erhvervshæmmede fra
Frihedskampen
Landsforeningen »Gestapofangerne«
Dachau-klubben
Neuengamme-foreningen
Horserød*

*Sachsenhausen-foreningen
Theresienstadt-foreningen
Buchenwald-klubben
Hannover-Stöcken-gruppen
Stutthof-foreningen*

For ovennævnte foreninger:

*Jørgen Barfod
formand for
Sammenslutningen af Danske Fanger fra
Frihedskampen 1940-45*

*Svenn Seehusen
formand for
Frihedskampens Veteraner*

Fange- og modstandsforeningernes forslag af 23/1 1971 til ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre

ÆNDRINGSFORSLAG TIL AFSNIT 1: Lovens § 1a, stk. 3

Ordene »den efterladte ægtefælle« udgår og erstattes af ordene »de efterladte«.

Lovens § 24

Efter § 24, stk. 2, indsættes følgende:

»Erstatning til efterladt ægtefælle kan ikke ansættes lavere end svarende til 15% af afdødes årsløn«.

Lovens § 31

Stk. 2 ændres således: Årslønnen kan i intet tilfælde sættes højere end 9.500 kr. og ikke lavere end 6.000 kr.

Lovens § 33

Som nyt stk. 3: »Med virkning fra 1. april 1971 forhøjes eller nedsættes den i § 23 nævnte begravelseshjælp i samme forhold, som den i stk. 1, 2. pkt. nævnte løn ændres i forhold til den pr. 1. oktober 1970 gældende løn. Reguleringen har virkning for dødsfald indtruffet på det i stk. 2 nævnte tidspunkt eller senere«.

ÆNDRINGSFORSLAG TIL AFSNIT 2: Lovens § 37, stk. 1

Efter d) indsættes: »eller e) som følge af eftersøgning, fængsling, internering eller deportation på grund af jødisk herkomst.«

Lovens § 37, stk. 5

Ordene »for så vidt han var gift eller forlovet med den pågældende, før den invaliderende begivenhed indtrådte« erstattes af »for så vidt hans ægteskab med pågældende er indgået senest 5 år før tidspunktet før dødens indtræden«.

Lovens § 38, stk. 1

Ordene »under a-d« ændres til »under a-e«.

Lovens § 38, stk. 2

Ordene »under forudsætning af, at det ægteskabelige samliv bestod, da den begivenhed indtrådte, der medførte ægtefællens død« erstattes af ordene »under forudsætning af, at ægteskabet er indgået senest 5 år før tidspunktet for dødens indtræden«.

VORE BEMÆRKNINGER TIL ÆNDRINGSFORSLAGENE:

Ad § 1a, stk. 3: Med den nugældende formulering af § 1a er det i tilfælde af død alene den efterladte ægtefælle, der kan få rente, hvis den ved lov nr. 290 af 18. juni 1969 indførte mildere bevisregel skal bringes i anvendelse for at anerkende tilfældet. Det er vor opfattelse, at det ikke vil koste ret meget, at man også medtager børn og andre nærtstående, hvor tilfældet ikke kan tages efter den før 1969-loven gældende praksis. De fleste børn vil være fyldt 18 år, og andre nærtstående kan på grund af den udbyggede sociale lovgivning som regel ikke påberåbe sig at have været forsørgt helt eller dog i væsentlig grad af afdøde (forældre, søskende o. a.).

Netop derfor finder vi det urimeligt, at man i de få tilfælde, der kan komme på tale, afskærer mindreårige børn fra at få erstatning. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at vi er bekendt med et tilfælde, hvor ægteskabet var opløst ved skilsmisse, men hvor afdøde efterlod sig 3 børn under 18 år. Hvis tilfældet kun henholder under lov 290 af 18/6-69, vil der ikke være erstatningsberettigede, og tilfældet er af Direktoratet for Ulykkesforsikringen afvist efter de hidtil gældende regler.

På samme måde er der i et enkelt tilfælde afslået erstatning til en enke, hvis ægteskab med afdøde kun havde varet i 3 år, men hvor afdøde gennem en betydelig længere periode end de 5 år (som ved lovændringen i 1969 blev indført i § 22, stk. 1, nr. 4) havde ydet væsentligt bidrag til hendes forsørgelse. Af de før i tiden trufne afgørelser fremgår, at man har tilgodeset samlevende erstatningsmæssigt, men ved den nye lov har man ligesom for børnene fraveget dette princip.

Som det vil fremgå af foranstående, skøn-

KAN VI VÆRE ERSTATNINGSLOVEN BEKENDT ?

Over dette emne afholder Sammenslutningen af danske fanger fra frihedskampen 1940-1945

tirsdag den. 22. februar 1972 kl. 19.30

medlemsmøde i festsalen, Pensionisternes Samvirke, H. C. Ørstedesvej 29, 1.sal. Mødet indledes med korte indlæg af folketingets sociale udvalg: Folketingsmedlem Kristian Albertsen (formand) Folketingsmedlem, fru Lis Møller Fhv. socialminister, fru Nathalie Lind, Imf folketingsmedlem, fru Grethe Philip Folketingsmedlem Kurt Brauer der derefter danner et panel, hvortil spørgsmål fra salen kan rettes. Vi opfordrer kraftigt alle medlemmerne af de tilsluttede foreninger til at møde op.

bestyrelsen

**STIG KNUDSEN
VÆRKTØJSFABRIK**

**Jeff A. Andersen Eftf.
Hovedgaden 28 – Hørsholm**

**Krogerup Højskole
Humlebæk
Fællesskole 3. sept. til jul
3. januar til 30. april**

**Otto Broe A/S
Sygehusartikler
Formervangen 9 – Glostrup
Tlf. (01) 45 07 00**

**Ove Nielsen
anlægsgartner
Nebraskavej 7**

**Brundbjerg Bolighus
2630 Tåstrup
Tlf. (01) 99 05 19**

**Bolig Forum A/S
Hovedvejen 118 – Glostrup**

**Entreprenør
Keld Chr. Melchiorsen
Blichersvej 17 – 3000 Helsingør
Tlf. (03) 21 69 96
Bortkørsel af affald
Levering af grus og sten
Reparation af veje med
stabilgrus – Træfældning**

ner vi, at den foreslåede ændring vil stemme med ret og rimelighed, og at den kun vil medføre en ubetydelig merudgift.

Ad § 24: Den i 1966 gennemførte ændring af erstatningslovens § 24 gælder kun ved invaliditetserstatninger, og enker (enke-mænd) er ikke som invaliderede sikret en vis mindsteerstatning, når der samtidig udbetales pension fra stat, kommune el. lign. Hvis den del af pensionen, der må betragtes som tilvejebragt af offentlige midler, er større end enkerenten beregnet efter reglerne i § 22, får enken intet. Problemet er omfattet af den nye anerkendelsesregel. Det har medført ulige resultater alt efter, hvilke pensionslove de pågældende enker oppebærer pension. Det har i mange tilfælde virket urimeligt, og vi foreslår derfor, at man råder bod herpå ved at garantere denne kategori af enker en vis mindsteerstatning efter erstatningsloven, ganske som det i 1966 ved lovrevisionen skete for de invaliderede.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at der i tiden kort før 1966 var adskillige invaliderede, der ved overgang fra tjeneste til pension opdagede, at en rente, som de oppebar, mens de fik løn, pludselig bortfaldt. I tidens løb har også enker oplevet, at renten faldt bort eller reduceredes betydeligt ved pensionering, men det var relativt få, og de havde dengang ikke organisationsmæssig dækning.

Ad § 31: Vi har taget udgangspunkt i den diskussion, som fandt sted under behandlingen af den seneste ændringslov om regulering af renteydelserne (der resulterede i lov nr. 124 af 25. marts 1970). Organisationerne havde her atter henledt opmærksomheden på skævheder m.h.t. erstatningsgrundlaget, og folketingsudvalget udtalte sig i sin betænkning af 10. marts 1970 om »det ønskelige i, at lovens § 31 administreres med særlig hensyn til den indtægt, som den erstatningsberettigede - alle forhold taget i betragtning - ville have udsigt til at opnå, snarere end til den faktiske indtægt forud for skadens indtræden».

Det fremgår af Folketingstidende, at Socialministeren har erklæret sig enig i de tanker, der ligger bag udtalelsen.

Det vil være afgørende for vor stilling til denne side af problemet, hvordan disse henstillinger bliver optaget af administrationen, og det er vor opfattelse, at det, der kan nås ved en udvidet fortolkning af allerede eksisterende lovbestemmelser, er at foretrække frem for ønsket om en lovændring.

Af nye afgørelser fra Direktoratet for Ulykkesforsikringen om størrelsen af årslønnen i de enkelte sager synes at fremgå, at man nu tager hensyn til, at pågældende senere har fundet et bedre lønnet arbejde end det, han havde udsigt til med den uddannelse, han havde i 1945. På den anden side er en dårligere erhvervsmæssig udvikling, der evt. kan skyldes den nedsatte erhvervsevne, ikke kommet pågældende til skade, når beregningsgrundlaget skulle fastsættes, idet der tilsyneladende bliver brugt den for ham gunstigste årsløn. Sådanne fortolkninger er tilfredsstillende.

Der er imidlertid fag, hvor udviklingen er løbet hurtigere end § 33 giver dækning for, og det er ikke klart, om der i sådanne tilfælde bliver taget hensyn til denne udvikling, altså hvor skadelidte er blevet i samme fag. Hvis dette problem løses tilfredsstillende, mener vi ikke, at der skal foreslås ændring, men er indforstået med, at udgangspunktet stadig er forholdene i 1945,

sådan som folketingsudvalget også forudsætter, jfr. ordene »ville have haft udsigt til at opnå».

Uanset at dette lige nævnte problem forventes løst administrativt, har vi ment, at det er nødvendigt at foreslå ændring med hensyn til »bund« og »loft«. Ifølge erstatningslovens § 31 gives erstatningen som kompensation for den pågældendes arbejdsfortjeneste, og minimum beløbet på 4.500 kr. svarede i 1945 til en ufaglært arbejders løn, mens maksimumbeløbet på 8.000 kr. var slutlønnen for de fleste akademikere i statens tjeneste. Reguleres disse tal efter gældende regler, dækkes de tilsvarende forhold ikke i dag, da der har fundet en meget forskellig udvikling sted. Ud fra beregninger over lønudviklingen inden for forskellige fag har vi fundet frem til, at 1.500 kr. er gennemsnittallet for denne udvikling. Dette tal lagt til de nugældende grænser vil give et minimum på 6.000 kr. (eller pr. 1/10 1970 33.425,40 kr.) og et maximum på 9.500 kr. (eller pr. 1/10 1970 52.923,54 kr.). Det må erindres, at erstatningsgrundlaget er 4/5 heraf.

Ad § 33: Begrævelshjælpen ønskes pristalsreguleret idet det efter vor opfattelse er uhensigtsmæssigt, at fremtidige ændringer hver gang vil kræve lovændring, såfremt den nuværende formulering af § 33 bibeholdes.

Ad § 37, stk. 1: Vi har fundet det ret og rimeligt at medtage under afsnit 2 også de danskere, som blev eftersøgt eller fængslet på grund af deres afstamning. Som for politiet og grænsevagterne var der tale om en afgrænset gruppe af personer, og der vil efter vor opfattelse nu være et meget begrænset antal tilbage.

Ad § 38, stk. 1: Ændringen er alene en følge af, at der nu foreslås en ny gruppe.

Ad § 37, stk. 5 og § 38, stk. 2: Idet der henvises til den ved lov 290 af 18. juni 1969 indførte ændring af § 22, hvorefter det ikke længere er en betingelse for enkerstatning, at ægteskabet er indgået før eller under krigen, mener vi, at man med samme begrundelse bør ændre hædersgavebestemmelsen for enker.

Dertil kommer, at det vil være en rationel regel, idet erstatningsrådet uden videre undersøgelse kan tillægge hædersgave på grundlag af den af Direktoratet for Ulykkesforsikringen med hensyn til afsnit 1-erstatning truffe afgørelse.

Det skal bemærkes, at vi går ud fra, at den i § 37, stk. 5 og § 38, stk. 4 indeholdte hjemmel til at tillægge andre efterladte, som afdøde faktisk forsørgede helt eller delvis, hædersgave ikke forudsætter, at det er situationen i 1945, der er afgørende, men forholdene i tiden op mod tidspunktet for dødsfaldet. I modsat fald må bestemmelsen for en sikkerheds skyld ændres i overensstemmelse med den ændring, der ved lov nr. 290 af 18. juni 1969 skete med hensyn til § 22, stk. 1, nr. 4, til: »som afdøde faktisk forsørgede helt eller delvis i de sidste 5 år før dødsfaldets indtræden».

FORSLAG, SOM EFTER VOR MENING IKKE KRÆVER LOVÆNDRING

I Om administrationen af den d. 19. marts 1970 vedtagne ekstra forhøjelse af hædersgaven til hædersgavemodtagere, der samtidig får pension efter lov om invalidepension.

Det er altså kun invalidepensionister, der kan have gavn af denne bestemmelse, idet

enker, der har hædersgave, kun kan få den forhøjede hædersgave, hvis de også er invalidepensionister.

Bestemmelsen betyder ligeledes, at forhøjelsen bortfalder, når man bliver folkepensionist, eller at den ikke udbetales, hvis man på tidspunktet for tildeling af hædersgave allerede er folkepensionist.

Da administrationen af den særlige forhøjelse af hædersgaven må formodes at være aftalt mellem socialministeriet og statens centrale lønanvisning, foreslår vi, at socialministeren pålægger statens centrale lønanvisning at ændre praksis, således at den forhøjede hædersgave bibeholdes ved overgang til folkepension, samt tillægges personer, der allerede er folkepensionister, og som tidligere har oppebåret invalidepension.

II Om »Bernadottetgårdene».

Som bekendt agter vi at opføre tre plejehjem, »Bernadottetgårde», for tidligere fanger og modstandsfolk. Til nærmere orientering herom henvises til vedlagte nr. af »Gestapofangen« nr. 1, 1971 side 3-5 samt vedlagte folder om Bernadottetfonden. Planerne er nu så langt fremme, at projekt vedr. Bernadottetgården i Hadsund er afleveret til Boligministeriet i januar 1971, projekt for Bernadottetgården i Roskilde vil blive afleveret i foråret 1971, og i den nærmeste fremtid vil Den selvejende institution Bernadottetgården i Esbjerg blive stiftet.

I henhold til Lov om offentlig forsorg § 19 stk. 2 har opholdskommunen pligt til at yde bistand og hjælp efter reglerne i §§ 113-117, dersom en patient indlægges på et plejehjem i en anden kommune. Man kan imidlertid forvente, at opholdskommunen kun ønsker at yde en sådan bistand til ophold på plejehjem, hvor udgiften er af normal størrelse.

Da »Bernadottetgårdene» vil indeholde faciliteter, der ikke er almindelige for nutidens plejehjem, og da dette sandsynligvis vil fordyre opholdet for en patient, foreslår vi, at socialministeriet refunderer denne forskel, således at det bliver muligt for en tidligere koncentrationslejr fange eller modstandsmand at komme på en »Bernadottetgård», såfremt han opfylder de nødvendige krav hertil, uanset hvilken kommune han har som opholdskommune.

Det må erindres, at antallet af disse patienter vil være stærkt begrænset, og at ideen med »Bernadottetgårdene» helt vil blive tilintetgjort uden denne hjælp fra socialministeriet.

III Forsikrings spørgsmål.

Det har undertiden vist sig, at invaliderede fra besættelsestiden ikke har kunnet tegne livsforsikring m.v., medmindre der accepteres en betydelig præmieforhøjelse.

Vi tillader os at foreslå, at der i tilfælde, hvor Direktoratet for Ulykkesforsikringen for medlemmer af modstandsbevægelsen anerkender en invaliditet efter erstatningsloven, tilvejebringes hjemmel for socialministeriet til at afholde præmieforhøjelsen.

København, den 5/2/71

<p>Bent Ingdam elektroinstallatør Tårnbyvej 12 – Kastrup</p>	<p><i>Agerskov Sogns Spare- & Lånekasse</i></p>
<p>Auto Elektromekanik Metalbuen 36 – Ballerup</p>	<p>Alfred V. Nielsen Dalager 1 – Glostrup</p>
<p>Murer og entreprenør Poul E. Svendsen Vangede Bygade 112 – Gentofte</p>	<p>Carl Lindeskovs Eftf. v/Th. Sørensen Ved Sønderport 3 2300 København S</p>
<p>BROAGER SPARE- & LAANEKASSE Broager</p>	<p>Arne Lodskov malermester Sorgenfrigårdsvej 79 2800 Lyngby</p>
<p>SVEND GREGERSEN Tømremester Torsted – Horsens</p>	<p>Erik Bechs Eftf. blikkenslagermester Trepkagade 2 2100 København Ø</p>
<p>A/S ENTREPRENØR- BILERNE</p>	<p>Skandinavisk Motor Co. A/S Bonnemarksvej 12-16 Glostrup</p>
<p>ASK FOLKEHØJSKOLE Forberedelse til HF uddannelsen ASK pr. Mallings Tlf. (06) 92 71 95</p>	<p>K.E. Kristensens Eftf. isenkram Hovedgaden 11 – Gilleleje</p>
<p>VESTERVANGENS KIOSK Tobaksvarer – Tipsforhandler Dag- og ugeblade Øl - Vand - Papir og legetøj</p>	<p>Ellis Møbler v/ Ellis Rasmussen STOR KONTANTRABAT SUNDEVEDSGADE 14 Konto oprettes KØBENHAVN V</p>

FERIE PÅ KEGNÆS

Hilsen til Kammeraternes Hjælpefonds feriehjem

Hist hvor vejen slår en bugt,
ligger der et hus så smukt.
Væggene lidt skæve stå,
ruderne er ganske små.

Hunden — ja, den hedder altså Jensen,
er en cocker spaniel i en skøn cognac-
farve og tilhører skolelæreren. Jensen
kommer med en let raslen af halsbånd-
det som noget helt selvfølgelig luntent-
de hver dag for at konstatere, om alt er
i orden. Uden en lyd inspiceredes både
inde og ude, hvorefter Jensen atter
fjerner sig i stille luntetrav.

DER VAR nu så dejligt dernede på
Kegnæs. Solen skinnede, så det var en
lyst. Det var heldigt, for det var i
høsttiden. Fra kornmarkerne hørtes de
travle mejetærskere, og på vejene kom
traktorer slæbende på de store halm-
læs. Det blev til en god høst.

Flaget kunne også lide solen. Det
var, ligesom farverne blev stærkere. Og
insekterne — de nød det — hvepse, bier
og de spraglede sommerfugle kappedes
om at besøge flest blomster. De store
guldsmede med de klare vinger og
stærke farvetegninger på kroppen gav
opvisning i kunsthøflighed.

NÅR DER udvistes forsigtighed,
kunne der hen på eftermiddagen på de
store sten ved indgangen til marken
ned mod stranden med sikkerhed be-
tragtes to firben, der nød godt af
solens varme.

Også skolens elever var glade for det
fine vejr. De boltrede sig på sports-
pladsen overfor huset og løb terrænløb
over marken til stranden og retur
gennem plantagen. Det kunne dog se
ud, som om nogle syntes, det var lige
varmt nok.

Skønt at gå over marken til stran-
den. Skønt at sidde i sandet. Skønt at
svømme i vandet. Skønt med trafikken
på havet. Skønt med fyrenes lysglimt.

Og huset og haven. Nej, alt det gode
kan ikke komme med, for så bliver det
en gruelig lang historie. Den skulle nu
have været skrevet i ferien, men da var
der jo ikke tid, fordi det hele var så
dejligt. Altid et sted med sol i haven og

altid et sted med skygge. Og inde i
huset blev der endnu hyggeligere, da
postbudet kom med pakke fra Hor-
sens. Smukke gardiner klar til ophæng-
ning. Manke tak for dem skulle også
have været skrevet i ferien.

Men der var altså så dejligt dernede,
så det blev en rigtig ferie. Tak.

E. og O. Vesterled, Odense

"FRIEDHÖFE DES KONZENTRATIONSLAGER NEUENGAMME"

Udgivet af Franz Glienke —
Freundeskreis — e.V. Hamburg
1971.

Atter har vor utrættelige kammerat
Franz Glienke publiceret en smuk og
statelig bog om KZ Neuengamme. Denne
umenneskelige koncentrations-
lejr, der i 1944/45 blev stamlejr for så
mange danske modstandsfolk og gen-
nemgangslejr for de fleste norske og
danske fanger ved hjemtransporten til
friheden i Sverige ved Bernadotte-ak-
tionen i marts/april 1945.

Franz Glienke, der først udsendte
"*Dødebogen fra Neuengamme*", der-
efter den store procesberetning
"*Curiohaus-Prozess*" mod de hovedan-
svarlige krigsforbrydere for KZ Neu-
engamme ved den enegelske militæret i
Hamburg i 1946, og nu dette værk
tilegnet afdøde generalsekretær i Ami-
cale Internationale de Neuengamme
Hans Schwarz's venner.

"Friedhöfe des Konzentrations-
lagers Neuengamme" indledes med en
historisk oversigt om lejren, fulgt af en
række billeder fra mindeparken i Neu-
engamme. Derefter følger billeder af
de mange monumenter, der findes på
den store centrale Ohlsdorfer Friedhof
i Hamburg. Mindesmærkerne over of-
rene for katastrofen i Neustädter-bug-
ten den 3. maj 1945 i Pelzerhaken,
Timmendorfer Strand, Haffkrug m.fl. i
bl.a. Celle, Ladelund, Husum, Salzgit-
ter, Leerbeck, Osnabrück, Wilhelms-
haven, Belsen og den enkle mindetavle
over de jødiske børn, der blev dræbt i
kælderen i skolen i Bullenhuserdamm i
Hamburg. natten mellem den 20. og
21. april 1945.

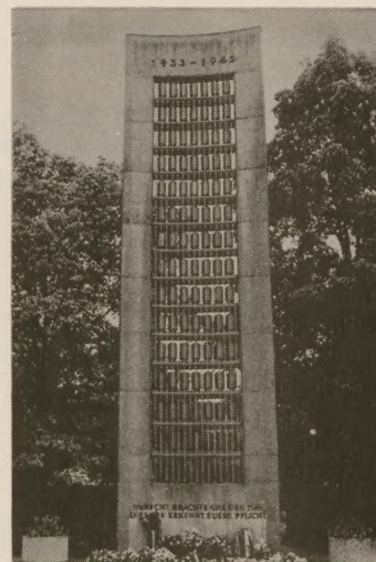
Symbolisk er monumentet i Minde-
lunden det første og det sidste billede i
denne bog. Det symboliserer de nære
bånd, der knyttede den afdøde gene-
ralsekretær i AIN *Hans Schwarz* til
Danmark og hans danske kammerater,
og det symboliserer også *Franz Glienke's*
nære tilknytning til Danmark og os
i Landsforeningen af KZ-fanger fra
Neuengamme. Vi er *Franz Glienke* og
Freundeskreis dybt taknemmelige for
denne bog. Det er et bevis for, at der i
dag i Forbundsrepublikken findes vide
kredse, der hæger om mindet over vore
faldne kammerater og for hvem kam-
pen mod nynazismen og for freden
ikke er mundsvejr!

For Landsforeningen
af KZ-fanger
fra Neuengamme

Niels Otto Køster
Sekretær

E.H. Grome
Formand

Bogen koster kr. 8,00 og fås ved
indbetaling på postgiro nr. 73481,
Landsforeningen af KZ-fanger fra Neu-
engamme, Fabianhus, Esrom, 3230
Græsted. (Tilsendes portofrit).

Mindesmærket på kirtegården i Ohlsdorf
i Hamburg bærer 105 urner med aske fra
ukendte koncentrationslejr-fanger fra alle
Europas lande.

TAGE TRABJERG
ÅRHUS

HELGE BRUUN
Revisor
Søndergade 16 - Horsens

CONTINENTAL VIN-IMPORT
Grønnegade 5 - Vejle

DANSK HANDELSBLAD
Aabyhøj

$\frac{A}{8}$ VESTFYNS ELFORSYNING
Østergade 38 - Assens.

SCANBOILER

HERNING

DANSK ARBEJDSMANDSFORBUND
Silkeborg

Brug Advokatbistand
C.V.R. Skanderborg

O. NIELSEN & DEHN A/S
Korn - Foderstoffer
Havnen - Stubbekøbing

HASLEV SEMINARIUM
Haslev

A. L. D. - KORSØR

MOTOR COMPAGNI
Thorkild Sørensen
Næstvedvej 76 - Skælskør

PETERSEN & DRÆBY
Instrumentfabrik
Hillerød

<p>LUNO MØBLER Volden 6 - Århus</p>	<p>J.C. Hansen Augustenborg 6440 Als</p>
<p>A/S Randers Asfalt- og Tjærefabrik</p>	<p>Læge V.V. Mortensen</p>
<p>GLADSAXE POLITIFORENING</p>	<p>HERNING ELEKTROMEKANISKE VÆRKSTED</p>
<p>TEKSTILARBEJDERNES FAGFORENING Ikast</p>	<p>Tobiesens Papirhandel Kongensgade 47 6700 Esbjerg</p>
<p>HOLGER NICOLAISEN A/S Suhrgade 19 - Maribo</p>	<p>Ludvig Hertz Manufaktur Ringkøbing</p>
<p>N. THINGGÅRD Stjerneholmsgade 36 - 8700 Horsens</p>	<p>GUNNAR MØLLER AUTOLAKERERI Århus</p>
<p>GURRE Købmandshandel</p>	<p>Støt Dansk Røde Kors! P. K. G.</p>
<p>LIND MASKINER A/S Hovedvej A 18 7400 Herning Tlf.: (07) 12 46 00</p>	<p>Legetøjshuset E P A Storegade 26 9560 Hadsund Tlf.: (08) 57 14 70</p>

Støt Dansk Arbejde

A/S Bikko
P. Skrams Gade 17 — Kbh. K

DALBY BAGERI

Dalby pr. Haslev

STØT
Kammeraternes Hjelpefond!

Weiles Foto
Saltværksvej 59 — Kastrup

**KAI REISLER &
NYMAND CHRISTENSEN**
Revisionsfirma
St. Kongensgade 55 — Kbh. K

Frugt, Grønt, Konserver

HERBERT JENSEN

Kastruplundgade 9

50 04 02

priv. 51 00 56

»**BONITA**«

Lyngby og omegns gulve

Blomstervænget 2
Lyngby

Entreprenørfirmaet
PERSON KLEINS EFTF. A/S
Jord-, beton- og vejarbejde
Smakkegårdsvej 41
2820 Gentofte
Lager: Mesterlodden 13
Tlf. GE 54

L. C. LARSEN

Hovedgaden 2

Hørsholm

J. C. ROTTBØL ALLERØD	JACOB H. THIMSEN Slagtermester Padborg
Poul Pedersen 8560 Kolind	DANSK HANDELSBLAD Aabyhøj
K. HAGEN's FJEDERFABRIK A/s Dronning Olgasvej 23 København F	MIDTJYDSK BRØDFABRIK Lind pr. Herning
VÆRN OM NATUREN! E. F. H. N.	J. Kjær Hansen Købmand Tjørring - Herning
ADOLPH J. WOLF v/Snedkermester Sv. A. Wolf St.Rådhusgade 15 - Sønderborg	Frydenlund Byggeforretning Haslevej 5 - Rønne
HORSENS KAROSSERIFABRIK	DEN DANSKE LANDMANDSBANK Gothersgade 18 - Fredericia
UDBYE'S BOGTRYKKERI Staldgardsgade 38 - Vejle	TÅSTRUP APOTEK
D. A. S. F. Skagen	STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. — Valby
P. F. CLEMAN ÅBENRÅ	SPAREKASSEN FOR CHRISTIANSFELD & OMEGN

<p>Smedemester Ivan Elbek</p>	<p>W. WESTER Skanderborg</p>
<p>Tåstrup Cafeteria Køgevej 48 A – Tåstrup</p>	<p>Sisu Badstuen Tjørnevang 3</p>
<p>Larsens Musikskole Åleløkkevej 4 – Kastrup</p>	<p>Andelsmejeriet Hedelykke 2640 Hedehusene</p>
<p>WALTRICH A/S Abildager 19-21 – Glostrup</p>	<p>VÆRN OM NATUREN! L. R. S.</p>
<p>Poul Hansens Eftf. stenhuggeri Baunehøjs Alle</p>	<p>Glarimester Dideriksen Saltværksvej 170 Kastrup</p>
<p>Kastrup Maskinsnedkeri A/S Alleen 2770 Kastrup Tlf. 50 04 00</p>	<p>Actic Stillads-Service Sølvstilladserne Industriholmen 31-33 Hvidovre</p>

Den skal støtte Frihedsmuseets arbejde

Tidligere modstandsfolk og andre, der er interesserede i krigstildragelserne under 2. verdenskrig, opfordres herved til at give møde på Frihedsmuseet mandag den 24. januar kl. 20.00 for at stifte foreningen:

Frihedsmuseets Venner

Foreningens formål skal være på enhver måde at støtte Frihedsmuseet. Frihedsmuseet ønsker således at indsamle fotos, genstande, lydbånd, film og beretninger fra krigens tid. Vi må se i øjnene, at de mennesker, der på den ene eller anden måde oplevede tiden 1940-45 i de kommende år vil falde bort, og det er derfor nødvendigt at sikre sig, at hvad de måtte have af interesse til belysning af denne tid ikke forsvinder, men kan blive opbevaret på Frihedsmuseet.

Foreningen kan til gengæld byde på forskellige arrangementer på Frihedsmuseet og ved udsendelse af et årsskrift sikre at interessen for besættelsestiden vedligeholdes ligesåvel som for alt det, der foregik udenfor Danmark: på Grønland, i allieret krigstjeneste eller ombord på danske skibe.

Vi håber på en bred tilslutning til foreningen fra modstandsfolk eller ikke-modstandsfolk, der døjede besættelsens vanskelighed, fra danske i allieret tjeneste og fra danske søfolk eller andre, der virkede for Danmarks sag i allierede lande.

Derfor mød op den 24. januar eller send skriftligt tilsagn om *indmeldelse i Frihedsmuseets Venner til: Frihedsmuseet, Churchillparken, 1263 København K.* På den stiftende generalforsamling vil blive foreslået kr. 20,00 som årskontingent.

Frihedsmuseets Venner gennemfører iøvrigt som sit første arrangement en foredragsrække på fem foredrag, hvis ide er, at man får mulighed for at møde mennesker, der tog aktiv del i frihedskampen. Disse foredragsholdere vil kunne demonstrere deres arbejde ved hjælp af det materiale, Frihedsmuseet er i besiddelse af, lige-

som der efter foredraget vil blive lejlighed til at stille spørgsmål.

Foredragene vil blive holdt de følgende mandagsaftener kl. 20.00 således:

den 7/2: en radiomands arbejde, ved direktør Poul Jelgren.

den 14/2: en jernbanesabotørs arbejde, ved maskinmester Hans Fr. Lillienskjold.

den 21/2: en faldskærmsmands arbejde, ved major J.P. Jensen.

den 28/2: en sabotørs arbejde, ved underdirektør Gunner Dyrberg, Holger Danske.

den 6/3: mennesket kontra myndighederne, ved direktør Aage Krebs

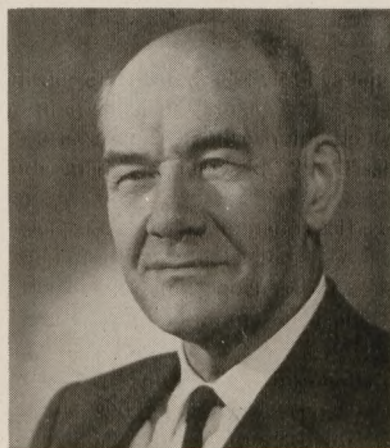
Frihedsmuseet

Landsretssagfører R. Prytz

En af vort blads gode venner, landsretssagfører R. Prytz er død i en alder af 71 år.

Prytz var søn af den i sin tid meget afholdte og dygtige professor i skovbrug ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, C.V. Prytz, i hvis hjem i Hellerup der voksede en søskendeflok på otte op. R. Prytz, der var den fjerde i flokken, blev juridisk kandidat i 1924, var derefter en tid dommerfuldmægtig i Vejle og sagførerfuldmægtig i Ringsted for så endelig i 30 at etablere sig med egen advokatforretning i København. Landsretssagfører Prytz oparbejdede med stor dygtighed denne virksomhed, som han drev nu lige til det sidste.

De kirkelige interesser var stærke og

Landsretssagfører R. Prytz

levende i barndomshjemmet i Hellerup med den københavnske kirkesag som en hovedinteresse. R. Prytz blev selv allerede i de unge år stærkt personligt engageret i kirkeligt arbejde. Han var livsvarigt medlem af Københavns Kirkefonds repræsentantskab og havde siddet i fondens bestyrelse fra 1934 til 1970. Fra 1937 til 1970 var han fondens kasserer. Naturligvis var han også med i det kirkelige arbejde i sognet, og han ydede her en indsats bl.a. som medlem af redaktionen af bladet "Kirken i Sorgenfri". Med megen iver gik han op i arbejdet for og omkring Nyborg-møderne. Han var gennem mange år medlem af mødernes bestyrelse og sad desuden i bestyrelsen for "Nyborg Strand". Landsretssagfører Prytz var under besættelsen blandt dem, der vovede trøjen og tidligt gik ind i modstandsbevægelsens arbejde. Han sad i "Frit Danmark"s redaktion og sad også — som følge heraf — i et halvt år i Vestre fængsels tyske afdeling. Da han slap ud igen, måtte han gå under jorden og blive der indtil kapitulationen. Om opholdet i tysk fængsel skrev Prytz senere i bogen "Min Fængselsdagbog".

Provst H.P. Honore fortæller følgende om R. Prytz:

Da tyskerne kom og anholdt ham, lykkedes det ham at få sin bibel og sit lommeskakspil med. Så snart han kom ind i fængslet, fratog man ham ikke blot begge disse kære ting, men også hans briller. Så sad den ensomme mand uden noget at beskæftige sig med, men han gav ikke op.

Lige efter besættelsen mødte jeg en kollega til ham, som havde siddet i sin celle på samme fængselsgang. Han sagde til mig: "De aner ikke, hvilken hjælp det var for os alle, at Prytz sad i sin celle og sang alle de salmer og sange, han kunne udenad". Prytz var ikke ligefrem nogen stor sanger. Men han var en enfoldig kristensjæl. Og jeg kunne ikke lade være med at tænke på bibelens beretning om Paulus og Silas, der sad i fængslet i Filippi og sang lovsange til Gud.

Mange af vore læsere vil huske Prytz bl.a. for hans redelige og grundige boganmeldelser.s,

Runde dage

Januar 1972

Steffen Andersen, Birkerød, 65 år den 18. januar.

Distriktsinspektør Preben Rohde Hansen, Rødovre. Neuengamme-Buchenwald. Neuengamme 51.900. 50 år den 21. januar.

Svend Busk, København, Dachau, tidligere formand for Dachau-klubben, 60 år den 22. januar.

Henning Barfred, København. Neuengamme-Buchenwald. Buchenwald 86.875, 50 år den 31. januar.

Februar

Pensionist Carl Aage Brundal, København. Neuengamme 54.648. 75 år den 5. februar.

Overbetjent Alex Binnebalde, Tåstrup. Neuengamme-Dalum. Neuengamme 68.391. 50 år den 12. februar. Leder af det omfattende danske Neuengamme-arkiv. Han har et enormt personkendskab blandt danske ex-fanger. Civilingeniør Erling Foss, Charlottenlund, stifteren af Frihedskampens Veteraner, 75 år den 25. februar.

Marts

Pensionist Alfred Christiansen, København. Neuengamme 54.616, 70 år den 3. marts.

Mary Poulsen, Lyngby, 80 år den 9. marts. Såvel hun som manden og sønnerne blev taget af Gestapo.

Dirketør Benjamin Mørch, Gentofte. Neuengamme-Husum. Neuengamme 50.520. 50 år den 13. marts.

Leif Ove Willy Jensen, Herlev, 50 år den 22. marts.

Forhenværende glarmester Hugo Jacobsen, Lyngby. Neuengamme-Dreierbergen. Neuengamme 81.097. 85 år den 23. marts.

Benzinforhandler Erik von der Lieth, København. Neuengamme-Dalum. Neuengamme 68.394. 60 år den 23. marts.

VELKOMMEN IGEN

Justitsminister Knud Thestrup udtrådte af samtlige bestyrelser, da han blev minister. Han fulgte dermed en almindelig ministerpraksis. Han udtrådte således også af bestyrelsen for Kammeraternes Hjælpefond.

Ved sidste møde i KH's bestyrelse vedtog man at opfordre Knud Thestrup til at genindtræde. Thestrup har nu sagt ja og tilføjer i et brev til fondens formand, at "vi, der var med, mister jo aldrig interessen for de gamle kammerater"

Oversætterhjælp ...

Det hænder jævnligt, at der foreligger materiale på et fremmedsprog, som vi gerne ville placere i vort blad. Det er meget ofte på tysk, kan også være på fransk.

Som regel når redaktionen ikke at få oversætterarbejdet udført, da der er så meget andet, der også skal nås, men skulle der blandt læserne være en, der er flink til især tysk, og som kunne afse tid til arbejdet, vil jeg meget gerne høre fra den pågældende.

Det siger sig selv, at det ligeså gerne må være en mandlig som en kvindelig, en ung som en ældre.

Som det vel ventes er betalingen nærmest symbolsk.

Johannes Fosmark
Frederiksborgvej 109
2400 København NV

Dagbogsblade

Ben Adam

Jødisk Ungdomsforening udnævnte lørdag den 18. december direktør Jens Lillelund til "Ben Adam" (menneskesøn).

Udnævnelsen er en påskønnelse for den kamp mod terror og undertrykkelse, som Jens Lillelund har viet sit liv til. Under besættelsen var han leder af modstandsgruppen "Holger Danske". Han har i nogle år været formand for Ligaen for Tolerance og for Dansk-Israelisk Selskab.

Jens Lillelund kom forfulgte jøder til hjælp under besættelsen, fortsatte senere dette arbejde for jøder i de arabiske lande, og senest ved oprettelsen af Danmarks komite for Sovjets jøder.

Endnu et område, som fremhæves af Jødisk Ungdomsforbund, er Jens Lillelunds indsats ved oprettelse af et behandlings- og forskningsinstitut for børn med Føllings sygdom.

23.255 besøgte Frøslevlejrens Museum i 1971

1971 blev et godt år for Frøslevlejrens Museum med 23.255 besøgende. Det er 3.791 flere end i 1970. Det største månedlige besøg var i juli, hvor 5.810 fandt vej til den tidligere fangelejr. Blandt gæsterne var der 10.121 børn og unge under uddannelse, og der er talt 282 skoler og større selskaber.

Museet har i årets løb modtaget en lang række gaver fra tidligere fanger eller deres pårørende, bl.a. en banjo, som en fange lavede af en stor grydeske, og et smukt bord med en glasplade, hvorunder der ligger en broderet dug med navne på flere fanger.

Frøslevlejrens Museum er lukket i vintermånederne, men skoler og større grupper kan få adgang efter aftale med opsynet. Det første større besøg i det nye år fandt sted allerede tirsdag den 4. januar, hvor 50 lærerstuderende fra Gedved Seminarium studerede museet.